

Ajánlás

A magyar íj az utóbbi másfél évszázadban szimbólummá vált. Valószínűleg Kossuth Lajos használta egyik beszédében először „A magyarok nyilaitól ments meg, Uram, minket!” kifejezést ebben a formában, a Feszty-körképen lesz az íj a honfoglalók jellegzetes fegyvere, amelynek tudományos megismerését pedig a sírokban található merevítőlemezek szerepének megértése tette lehetővé. A reflex-íj, mint a magyarok jellegzetes fegyvere a történelemkönyvek lapjaira is rákerült. A 20. század közepén megindultak a rekonstrukciós kísérletek is, amelyek az 1990-es évekből a tömeggyártáshoz vezettek: ma már sok ezerre tehető azon magyar családok száma, ahol valamiféle sztyeppe típusú íj tárgyi valójában is megjelenik. Az utóbbi egy-másfél évtizedben sorra alakultak a hagyományőrző íjászklubok, a szintén egyre szaporodó várjátékok és „falunapok” lassan elmaradhatatlan része az íjászat. Nyugodtan állíthatjuk, hogy a mai magyar népesség igen jelentős része valamilyen formában találkozott már az íjjal, mint elődei legendás fegyverével. A régmúlt kevés emléke „támadt fel” ilyen elementáris erővel. Az íjat a tudományos ismeretterjesztés sikertörténetének is tekinthetjük.

A tömegesedés-népszerűsítés ezen áldásos hatásai mellett azonban kevésbé pozitív jelenségeket is megfigyelhetünk. A nagyközönség körében hovatovább bármilyen merevszarvú reflex-íj „honfoglaló őseink fegyverének” értelmeződik, ami pedig egyértelműen tévedés. Óriási szükség van tehát valamiféle tisztázásra, a 9–11. századi („honfoglaló”) magyar íj jellegzetességeinek meghatározására azon célból, hogy a terjedő félinformációk és egyértelmű tévedéseknek gátat lehessen szabni, a megtévesztő elnevezéseket vissza lehessen szorítani. Azért, hogy azt nevezzük honfoglalás kori magyar íjnak, ami legjobb tudásunk szerint ténylegesen az is.

Úgy vélem, e feladat betöltésére a Borbély László és Bencsik Péter által benyújtott javaslat messzemenően alkalmas. Egyrészt azért, mert Bencsik Péter kiváló és tapasztalt íjkészítő, másrészt azért, mert a gyakorlati tudás mögött a pillanatnyilag elérhető és hozzáférhető legszélesebb körű tudás áll. A rekonstrukciók és a leírások a régészeti eredményeken és a bevonható párhuzamokon alapulnak. (Bencsik Péter kiváló magyar régészekkel működik együtt.) A „Magyar Íj” leírása tehát szakmailag megalapozott, ugyanakkor jól érthető és követhető.

Mindezek tükrében a javaslat elfogadását messzemenően támogatom.

Budapest

2014. május 7.

dr. Sudár Balázs
történész

Magyar Tudományos Akadémia
Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Magyar Őstörténeti Témacsoport